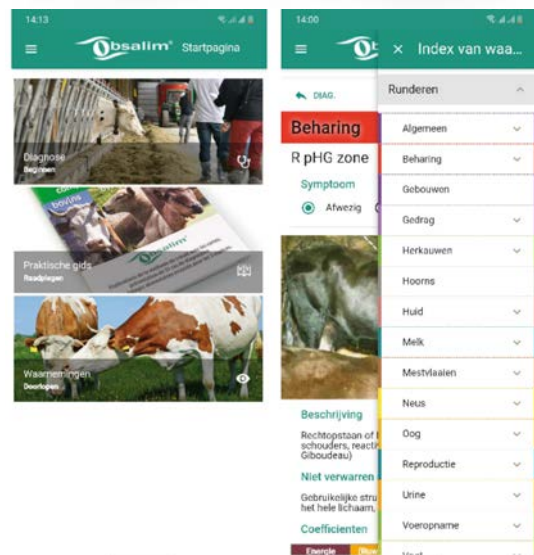

Figuur 1. De 10 waarnemingsplaatsen van de Obsalim methode, met daaronder enkele belangrijke symptomen. Voor een interpretatie moeten minimaal symptomen worden geobserveerd op drie verschillende waarnemingsplaatsen, die op een aantal uitzonderingen na elk bij 2/3 van de koppel zichtbaar zijn

Figuur 2. Obsalim is te gebruiken via een kaartset of als smartphone app die zijn vertaald in het Nederlands

FRANSE METHODE VOOR HET OPTIMALISEREN VAN VOERBENUTTING VAN KOEIEN

OBSALIM: voerbenutting optimaliseren

Afgelopen stalseizoen zijn twee groepen biologische melkveehouders gestart met Obsalim, een Franse methode om via observaties tot voeraanpassingen te komen. Simpele aanpassingen van voeren en rantsoen leiden tot een betere voerbenutting.

TEKST JEROEN PIJLMAN EN NICK VAN EEKEREN | FOTO'S LOUIS BOLK INSTITUUT

‘Obsalim levert direct concrete handvatten voor mogelijke verbeteringen.’

Wat is Obsalim? Obsalim komt van obs(erveren) en alim(entation), wat voeding in het Frans betekent. Met deze Franse methode kan een veehouder via observaties aan de koeien tot een analyse komen voor voeraanpassingen. Veearts Bruno Giboudeau ontwikkelde de methode vanaf de jaren '90. Via observaties aan het dier wordt de voeropname- en vertering geanalyseerd. De methode is bedoeld om de voerbenutting en het economisch resultaat op korte termijn te optimaliseren, en diergezondheidsproblemen op lange termijn te voorkomen. Het is een makkelijk te passen systematische methode, die direct concrete handvatten biedt voor mogelijke verbeteringen. De methode is ontwikkeld voor koeien en inmiddels ook

geschikt gemaakt voor geiten en schapen. Het is met name bedoeld voor een koppel en niet voor gebruik op individueel dierniveau. Naast Frankrijk wordt de methode onder andere gebruikt in Duitsland, Spanje, Engeland, Canada en Australië. Afgelopen jaar is de methode in opdracht van het Louis Bolk Instituut en in samenspraak met Bruno Giboudeau door de Frans-Nederlandse melkveehouders Cor van Marle en Daniëlle van Marle-Manders vertaald in het Nederlands.

Hoe werkt het?

Obsalim werkt op basis van de samenhang tussen zichtbare symptomen die de samenstelling van opgenomen voer kunnen veroorzaken. Bijvoorbeeld, als

OBSALIM in NL

De Obsalim methode is beschikbaar in het Nederlands. Momenteel wordt er nog wel gewerkt aan de Nederlandse vertaling van het naslagwerk. In het najaar wordt een nieuwe cursus georganiseerd speciaal voor adviseurs die de methode willen op pakken. Interesse? Stuur een email naar info@louisbolk.nl met daarin melding van cursus Obsalim. De kaartjes en smartphone app voor rundvee genaamd "Appli Bovins Android et Iphone" zijn te bestellen via <https://www.obsalim.com/tous-nos-produits.htm>, en kan na aankoop in het Nederlands worden gezet

Likplek achter de schouder, de pHg-zone (zone Giboudeau).

Veearts Bruno Giboudeau legt voer verder van het voerhek voor een gelijkmatiger aanbod

koeien veel snelle pens afbreekbare energie opnemen zoals van suikerbieten, kunnen ze zich gaan likken achter de schouders (Foto 1). Dit kan duiden op irritatie als gevolg van een te snelle pH-daling van de pens. Een ander voorbeeld is de kleur van de neus; een rodere neus kan duiden op een hogere bloeddruk, wat het gevolg kan zijn van een overmaat aan fermenteerbare energie. Ook het dagelijkse gedrag, zoals hoe koeien vreten, wanneer ze vreten en herkauwen, hoe actief ze in de stal zijn, enzovoort kan herkenbare symptomen opleveren. De symptomen zijn verdeeld over tien waarnemingsplaatsen: zeven verschillende organen/lichaamsdelen plus melk, urine en mest.

Werken met de methode

De eerste stap bij het gebruik van Obsalim is het observeren van symptomen. De omschrijvingen van de symptomen zijn beschikbaar op een kaartset met 61 symptomen en in een app voor mobiele telefoons met 143 symptomen. Om een analyse te kunnen maken geldt dat er minimaal op drie verschillende waarnemingsplaatsen symptomen moeten worden geobserveerd. Ook moeten symptomen, op een aantal uitzonderingen na, bij minimaal tweederde van de koeien voorkomen. Hierdoor kan de analyse niet worden beïnvloed door een paar dieren die symptomen door een andere oorzaak kunnen hebben, zoals ziekte. Wanneer drie of meer symptomen zijn vastgesteld, kan worden gestart met de analyse.

Uit de analyse zijn een aantal zaken af te leiden: de verhouding energie op pensniveau en voor de koe in totaal richting melkproductie, de verhouding eiwit op pensniveau en voor de koe in totaal richting melkproductie, de verhouding aan fijne vezels en structuur vezels, de verhouding vezels energie en de pensstabiliteit. De analyse geeft de meest limiterende factor aan voor de voerbenutting naar melk en hoeveel tijd er nodig is voor aanpassing. Er rolt een

concreet advies uit, wat bijvoorbeeld kan zijn dat de voersamenstelling suboptimaal is of dat koeien selecteren en de voerorganisatie kunnen worden verbeterd. Een deel van de symptomen kan na uren tot dagen verdwijnen. Na die aanpassingstijd kunnen er dus opnieuw observaties worden gedaan, en kan worden gekeken of de aanpassingen hebben gewerkt. De methode is daarmee geschikt om continu te sturen, ook vlak na rantsoenwisselingen of tijdens weidegang.

Cursus

Afgelopen februari en maart is door het Louis Bolk Instituut in samenspraak met De Natuurweide (de vereniging voor biologische melkveehouders), voor twee groepen biologische melkveehouders een tweedaagse cursus georganiseerd die door Bruno Giboudeau werd gegeven. De deelnemers waren enthousiast omdat ze zelf de observaties konden doen en met een concreet advies voor eigen koeien naar huis zijn gegaan. De verschillende adviezen hebben al concrete resultaten opgeleverd. Op veel bedrijven was bijvoorbeeld de verdeling van het voeraanbod over de dag niet goed door het te frequent aanschuiven van het voer. De aanvoer van de hoeveelheid en kwaliteit van het voer in de pens is dan in onbalans waardoor het niet goed wordt benut. Eén bedrijf ging van vier keer voer aanschuiven naar één keer voer aanschuiven (12 uur na het voeren). Op dit bedrijf steeg het aantal melkingen op de robot van 2,4 naar 2,6 en de melkproductie nam toe van 21,6 naar 22,6 liter per dag met hetzelfde rantsoen. Drie weken later werd op hetzelfde bedrijf nog het hooi uit het rantsoen gehaald en steeg het aantal melkingen van 2,6 naar 2,8 en de melkproductie van 22,6 naar 24,4 liter melk per dag. Dus met minder werk en minder voer, meer melk. Afgelopen weken zijn via app-groepjes en teams, observaties en analyses door deelnemers uitgewisseld. ■

‘Op veel bedrijven was de verdeling van het voeraanbod over de dag niet goed door het te frequent aanschuiven van het voer.’